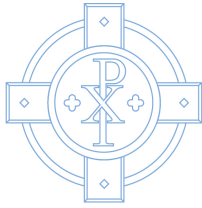

Sobriëtas Katholieke Matigheidsbeweging

S O B R I È T A S

Ons kenmerk: 18/S/0..

Jaarverslag Stichting Sobriëtas 2017

1. Inleiding
2. De visie van Sobriëtas
3. Bestuur en bestuurssamenstelling
4. Activiteiten in 2017
5. Plannen voor 2018

Postbus 1216
5200 BG 's-Hertogenbosch
info@sobrietas.nl
www.sobrietas.nl
telefonisch bereikbaar: 073-6148283
IBAN Banknummer: NL27 INGB 0000 0500 71 t.n.v. Sobriëtas
te 's-Hertogenbosch

1. Inleiding

Het bestuur van de Stichting Sobriëtas - Katholieke Matigheidsbeweging - doet hierbij verslag van de activiteiten gedurende het jaar 2017.

Het doel van de Stichting Sobriëtas is het bevorderen van een geest van leven in eenvoud. Dit uit zich in evenwichtigheid, soberheid en duurzaamheid en hangt samen met een sociaal bewogen spiritualiteit. Wie het evangelie leest, beseft dat Jezus en zijn beweging van leerlingen bewuste eenvoud van leven op het oog hadden. Wie rond kijkt in de wereld ervaart hoe de welvaartsstijl van de rijken afsteekt tegen zoveel armoede. Wie evenwichtig en sober wil zijn, weet dat de zorg voor een duurzaam milieu en het nastreven van een economie van het genoeg nodig zijn.

In het werken vanuit deze morele waarden zijn personen en groepen van mensen in de maatschappij en in de structuren van de samenleving actief. Tussen beide moet een verbinding gemaakt worden. De samenleving beïnvloedt mensen en andersom beïnvloeden mensen met hun gedrag en meningen de samenleving. In de wisselwerking tussen die twee vormen van beïnvloeding is Sobriëtas actief.

Sobriëtas is nu een fonds beherende stichting, die kleinschalige projecten subsidieert met als kernwoorden sober, evenwichtig en duurzaam. Initiatiefnemers kunnen hun project, initiatief of activiteit die rond deze kernwoorden is opgebouwd voorleggen aan het bestuur, dat elk kwartaal vergadert.

2. De visie van Sobriëtas

Sobriëtas is als beweging ontstaan in de context van de industrialisatie in Twente en de daarmee samenhangende problemen. Met name alcoholmisbruik was een schrijnend probleem. De priester Alphons Ariëns richtte in 1895 een zogenaamd Kruisverbond op om de arbeiders in de textielindustrie te stimuleren zich uit deze alcoholproblematiek te verheffen.

Er ontstond vervolgens een volksbeweging, die in haar hoogtijdagen honderdduizenden participanten telde: mannen, vrouwen en jongeren; priesters en religieuzen.

Gedurende de laatste twintig jaar heeft Sobriëtas haar koers ingrijpend verlegd van voornamelijk 'alcoholbestrijding' naar het bestrijden van consumptiegedrag in brede zin. De link in de huidige tijd met de traditie zit hem in levenseenvoud en matigheid en niet zozeer in het vasthouden aan de traditie van verslaving/szorg.

Centrale motieven en ideeën

De context van de huidige moderne samenleving aan het begin van het derde millennium is een geheel andere. Dit vraagt om een vertaling van de oorspronkelijke motieven en ideeën, wanneer men vermoedt dat deze betekenisvol kunnen zijn in de huidige tijd. Het bestuur van Sobriëtas heeft dat vermoeden.

Centraal in die motieven en ideeën zien wij het volgende:

- Een spiritualiteit die wortelt in het christelijk geloof. Dit geloof impliceert dat de mens zichzelf niet tot uitsluitende maatstaf moet maken van het eigen gedrag. De

menselijke autonomie wordt vanuit dit geloof gerelativeerd in drie grondrelaties: de verhouding tot jezelf, tot de ander en tot het mysterie van het bestaan. De mens komt tot zijn recht wanneer hij in die drie grondrelaties de daarmee verbonden belangen recht wil doen: het belang van mijn eigen welzijn, het belang van de ander en het belang van dat wat mij omvat. Daar waar die drie belangen samenvallen, bereikt de mens zijn bestemming.

- Een betrokkenheid op sociale rechtvaardigheid en emancipatie. Het belang van de ander, de ander tot zijn recht laten komen vraagt om een betrokkenheid op die ander die deze ander niet reduceert tot voorwerp van zorg maar deze ander ziet als subject. Sociale rechtvaardigheid en emancipatie zijn aan de orde wanneer een gemeenschap van mensen actief is om de structuren en voorwaarden voor een goede leef-, woon- en werkomgeving zodanig vorm te geven dat allen tot hun recht komen.
- Aandacht voor menswording door evenwichtig consumptief gedrag. Niet alleen overmatig alcoholgebruik kan de mens verontmenselijken, ook tal van andere consumptieve gedragingen hebben die macht. Dit wordt des te duidelijker wanneer we ons realiseren dat de overmatige welvaart in de eerste en tweede wereld samenhangt met de armoede in de derde en vierde wereld. Consumptief gedrag dat geleid wordt door deze oriëntatie en dat daarmee de maatvoering koppelt niet alleen aan de eigen behoeften maar ook aan de belangen van de ander en de mij omgevende werkelijkheid, leidt tot een verrijking van de persoon. In de financiële en economische crisis die we nu meemaken worden consumenten veelvuldig opgeroepen meer te besteden. Tot een meer fundamentele bezinning op onze levensstijl wordt onder andere opgeroepen door Paus Franciscus in zijn Encycliek *Laudato Si*. Het gesprek binnen het bestuur over de richting van het toekomstig beleid van *Sobriëtas* wordt voortgezet. De Encycliek van Paus Franciscus, '*Laudato Si*', – met name de passages over soberheid – vormt daarbij een belangrijke bron van gesprek en inspiratie.

Ondersteunen van initiatieven en activiteiten

Wanneer wij vanuit deze motieven naar de huidige samenleving kijken, kunnen we aansluiting vinden bij de gerichtheid op een duurzame wereld die we ook bij anderen aantreffen. We herkennen ons in een oriëntatie op een rechtvaardige verdeling van goederen, zowel in eigen land als tussen landen. Ook willen we staan voor initiatieven die persoonsvorming nastreven in de richting van een evenwichtige levenshouding, waarbij de maatvoering in consumptief gedrag de ander/de anderen als referentie neemt.

Een en ander betekent dat *Sobriëtas* haar steun als fonds beherende stichting wil verlenen aan initiatieven in de volgende domeinen:

- a. *Educatie*. *Sobriëtas* wil initiatieven steunen die zich bewegen op het vlak van voorlichting, bewustwording en attitudevorming. Daarbij zal de betekenis van consumptief gedrag ten opzichte van het eigen welzijn en ten opzichte van een rechtvaardige en duurzame wereld centraal dienen te staan.
- b. *Meningsvorming en bewustwording*. *Sobriëtas* wil initiatieven ondersteunen die ten doel hebben om de publieke meningsvorming ten opzichte van consumptief gedrag te beïnvloeden. Te denken valt aan seminars, lezingen en publicaties.
- c. *Welzijn*. Hoewel ons land betiteld wordt als verzorgingsstaat, zijn er grote groepen mensen die tussen de wal en het schip vallen. Initiatieven die aandacht schenken aan deze groepen wil *Sobriëtas* ondersteunen. Omdat we tegelijkertijd rekening moeten houden met de beperkingen van onze draagkracht, richten we ons met name op initiatieven die de emancipatie van deze groepen op het oog hebben en niet op het directe lenigen van noden.
- d. *Diaconie*. Omdat *Sobriëtas* wortelt in de wereld van de katholieke geloofsgemeenschap, zoekt zij haar bondgenoten ook in de wereld van het christendom. Diaconale initiatieven die ontstaan binnen de christelijke kerken kunnen rekenen op de belangstelling van *Sobriëtas*.

3a. Bestuur en bestuursamenstelling

Samenstelling van het bestuur gedurende het jaar 2017:

- voorzitter: dhr dr J. Roemer, Nijmegen
- penningmeester: vacature; dhr dr J. Dupont neemt waar
- bestuurslid: dhr dr J. Dupont, Nijmegen
- bestuurssecretaris: mevr. Ir M. van Schaijik, Wageningen

Mevrouw Meilink heeft in de september vergadering meegedeeld niet over de tijd te beschikken om het bestuurlijke werk voor Sobrietas voldoende aandacht te geven. Het bestuur betreurt dit, maar heeft er alle begrip voor. Het bestuur dankt haar voor haar inzet voor Sobrietas. In de maart vergadering 2018 zal middels een etentje afscheid van mevrouw Meilink worden genomen.

Het bestuur kijkt nog steeds uit naar kandidaten voor het penningmeesterschap.

3b. Ondersteuning bestuur en secretariaat

Ondersteuning van het bestuur wordt verleend door ambtelijk secretaris mw mr B. de Leeuw.

4. Activiteiten in 2017

Het bestuur heeft in 2017 vier keer vergaderd, in elk kwartaal één keer. De discussie over visie, doelstelling en koers is ook in het jaar 2017 voortgegaan.

Activiteiten waarvoor het bestuur wordt uitgenodigd, worden - zo veel als mogelijk en opportuun - door de voorzitter of bestuurslid mw Van Schaijik bezocht.

Contacten

De Stichting Sobrietas is lid van het *Verband van Katholiek Maatschappelijke Organisaties*, ook wel Katholiek Netwerk genoemd. De voorzitter neemt deel aan het Voorzittersoverleg, dat twee keer per jaar plaatsvindt.

Er is contact met de Stichting Thomas More, de Adelbert Vereniging en het Thijmgenootschap in Nijmegen.

De relatie met de *Vereniging voor Kleine Kernen (LVvKK)*, waarmee in 2014 contact is gelegd, is in 2017 verder geëxploreerd. Doel van het contact is te komen tot subsidiering van kleine projecten rond (sociale) duurzaamheid. Binnen het netwerk LVvKK zijn veel kleine projecten gaande rond de waarde duurzaamheid. Projecten die goed kunnen aansluiten bij de doelstelling van de Stichting Sobrietas.

In september 2015 werd een proefjaar gestart, waarin werd besloten dat - bij geschiktheid van het te subsidiëren project - maximaal de helft van het totale beschikbare bedrag voor subsidieaanvragen door de LVvKK bestemd zou worden. In september 2018 wordt dit beleid geëvalueerd.

Het bestuur heeft contacten met de *Stichting Ariëns-Comité*. De Stichting Ariëns-Comité wil de godsdienstige en maatschappelijke vorming van het katholieke volksdeel op een eigentijdse wijze bevorderen door belangstelling te wekken voor het leven en de werken van wijlen de priester Alphons Ariëns, als een bij uitstek voor onze tijd in godsdienstig en sociaal opzicht leidinggevende figuur. De Stichting doet dit door het houden van vergaderingen en andere bijeenkomsten. En het uitgeven van geschriften, het coördineren van de werkzaamheden van de bij gemelde stichting aangesloten Ariëns Comité en het verzamelen van de geschriften van wijlen de priester Alphons Ariëns, alsmede van getuigenissen van hen, die persoonlijk contact met hem hebben gehad. Door het streven naar de zaligverklaring van wijlen Alphons Ariëns draagt de stichting bij aan de realisatie van deze doelstelling.

Het bestuur onderhoudt contacten met de *Stichting Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid* STAP te Utrecht.

Hoewel het bestuur zich nog steeds verbonden voelt met de oorspronkelijke doelstelling van Sobriëtas en projecten wil ondersteunen die bovenmatig alcoholgebruik tegengaan en aan bewustwording werken, is het een nieuwe koers ingeslagen door ook en vooral projecten te steunen die met sociale duurzaamheid en de zorg voor een duurzaam milieu te maken hebben.

Het *Beukenhof Fondsenoverleg* houdt 2 maal per jaar een beraad in Utrecht. De voorzitter van Sobriëtas neemt daar sinds enkele jaren ook aan deel. Deelnemers zijn alle voorzitter van RK fondsen, waarvan Sobriëtas het kleinst is.

Na vele jaren is het contact met de zustervereniging *Sobrietas-Vlaanderen* nieuw leven ingeblazen: Het bestuur kijkt met veel plezier terug op het bezoek aan het schitterende Brugge op 29 april jl. Er was een hartelijke ontvangst, een hele mooie rondleiding en een gezellige Belgische lunch op een prachtige dag.

In het afgelopen jaar is er verschillende malen contact geweest over activiteiten en koers van de beide organisaties.

De Stichting Sobriëtas kent daarnaast enkele *trouwe donateurs*. Het bestuur is hen dankbaar voor hun financiële bijdrage.

Sobriëtas Kunstwerk

Begin 2017 hebben twee jonge kunstenaars het door hen ontworpen kunstwerk gepresenteerd aan het bestuur: kandelaren met het logo van Sobriëtas erop. Deze passen in elkaar en kunnen zo een symbolisch netwerk vormen. Het is een klein en goed kunstobject, dat iets te weeg brengt wat te maken heeft met de doelstellingen van Sobriëtas: spiritualiteit en soberheid. De kandelaren zijn in een oplage van 105 geproduceerd en worden aan de diverse relaties en aan de subsidie ontvangers gestuurd. Er is een begin gemaakt met een nieuwe 'huisstijl': een nieuw logo en een nieuwe website. Deze wordt vernieuwd en aangevuld met informatie over de verschillende gesubsidieerde projecten.

Toegekende subsidie verzoeken

In het jaar 2017 heeft het bestuur 9 projecten, initiatieven of activiteiten met een subsidie ondersteund.

Stichting Voedselbank Limburg-Noord heeft een bijdrage van €2.500 ontvangen ten behoeve van de aanschaf van een transportbus. Het bestuur acht het doel van de Stichting goed passend bij Sobriëtas: hulp aan de zwakkeren en tegengaan van voedselverspilling.

Beeldproductie 'Knelpunten in beeld' is een initiatief om knelpunten in de ontwikkeling van lokale zorginitiatieven zichtbaar te maken. Het bestuur heeft een subsidie van €3.500 toegekend omdat het project goed past bij de doelstellingen: een 'kleine kernen' aanvraag, gericht op sociale duurzaamheid.

Dorpscentrum 'De Gouden Helm' te Helenaveen, heeft ten behoeve van het vervaardigen van een film over de problematiek van de kleine kernen een subsidie van €2.500 ontvangen. Het betreft hier een 'kleine kernen' aanvraag is, gericht op sociale duurzaamheid.

CBS Het Kompas te Assen heeft een 'waarderingssubsidie' van €1.500 ontvangen ten behoeve van de aanleg van een natuurspeelplaats. Deze aanvraag beantwoordde niet direct aan de doelstelling van Sobriëtas van levens eenvoud en duurzaamheid en betreft niet de kleine kernen-problematiek. Wel is er veel waardering voor het project: verbetering van arme wijk voor schoolkinderen en andere wijkbewoners.

Project Plein De Kuiperij, Lieshout, heeft een bedrag van €4.298,16 ontvangen ten behoeve van de herinrichting van een plein tot ontmoetingsplein/speelplek voor iedereen. Het bestuur acht het doel van dit project helemaal passend bij Sobriëtas: samenwerkende vrijwilligers in een kleine kern.

Het bestuur heeft de aanvraag voor een rolstoelpad in het *project Belevingsbos Alteveer-Kerkenveld* gehonoreerd met een subsidie van €3.000 omdat het een project betreft in een kleine kern dat mensen verbindt.

De subsidieaanvraag van de *Stichting Aelder Hooghe Kunsten* ten behoeve van de aanleg van een wandelroutenetwerk om dorpen en mensen te verbinden, een initiatief van kleine kernen, honoreert het bestuur met €2.500.

Stichting Lift-De Budgetkring heeft ten behoeve van het vervaardigen van pr-materiaal een subsidie van €2.700 ontvangen. De *Stichting Budgetkring* is een organisatie die mensen activeert om zelf hun (financiële) problemen aan te pakken en een duurzame leefstijl te ontwikkelen. Deze doelstellingen sluiten helemaal aan bij Sobriëtas.

Het Knooppunt Kerken en Armoede heeft een bedrag van €2.500 ontvangen om het werkplan 2018 van het Knooppunt te helpen realiseren. Het bestuur vindt het doel van de landelijke anti-armoedebeweging heel sympathiek en vallend binnen de doelstelling van Sobriëtas.

Afgewezen subsidie aanvragen

Een viertal subsidieaanvragen is door het bestuur in 2017 niet gehonoreerd omdat het bestuur oordeelde dat de aanvragen niet vielen binnen de doelstellingen van Sobriëtas of omdat de aanvrager al meerdere malen een subsidie had ontvangen.

5. Plannen voor 2018

Het bestuur zal ook in 2018 vier keer vergaderen en de dan ontvangen subsidieverzoeken behandelen. De maart- en decembervergaderingen vinden in 's-Hertogenbosch plaats, de juni- en septembervergaderingen in Nijmegen.

Zoals de meeste subsidieverlenende fondsen heeft ook Sobriëtas te maken met lagere inkomsten uit vermogen. Het bestuur kan niet anders dan daarmee rekening houden bij de beoordeling en toekenning van toekomstige aanvragen.

Het bestuur zal in 2018 doorgaan met het zoeken naar invulling voor de nu vacante bestuurszetel van penningmeester.

Het bestuur zal in 2018 de contacten voortzetten met de instellingen, organisaties en netwerken waarmee wordt samengewerkt.

De relatie met de LVvKK wordt voortgezet en in september 2018 geëvalueerd.

Het *Sobriëtas Kunstproject* wordt verder uitgewerkt en de website herziening wordt voltooid.